

REIJO MÄKI

VARES

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ
OTAVA

© Reijo Mäki ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

ISBN 978-951-1-43319-4

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

AND IN THE MASTER'S CHAMBERS,
THEY GATHERED FOR THE FEAST
THEY STAB IT WITH THEIR STEELY KNIVES,
BUT THEY JUST CAN'T KILL THE BEAST

"Hotel California"

Eagles 1976

ILTA-SANOMAT:

”Rikosmysteeri Turussa. Mieshenkilö on siepattu keskellä kirkasta päivää asunnoltaan. Teko vaikuttaa tarkasti suunnitellulta. Toteutuksessa on käytetty huolellista lavastusta ja useampiakin naamioasuja. Poliisi on ollut vielä tapauksesta niukkasanainen.”

ILTALEHTI:

”Turun kidnappaus on edelleen selvittämättä. Poliisin mukaan tuoretta raportoitavaa ei ole. Mieshenkilö kidnapattiin viisi päivää sitten kerrostalohuoneistosta, joka sijaitsee keskeisessä Turussa, lähellä Yliopistonmäkeä ja Tuomiokirkkoa. Iltalehden saamien tietojen mukaan taloyhtiön turvakameratallenteet ovat paljastaneet, että uhri kuljetettiin rikospaikalta toimintakyvyttömässä tilassa...”

TURUN SANOMAT:

”Turun keskustassa kuusi päivää sitten tapahtunut hämmentävä ihmistryöstö on edelleen selvittämättä. Tekotavaltaan erikoislaatuisen rikos järkyttää kaupunkia. Poliisin eilissä tiedotustilaisuudessa vakuutettiin, että kansalaisilla ei ole syytä paniikkiin, koska teko ei vaikuta olleen satunnainen. Ilmeisesti rikoksen kohde oli etukäteen erittäin tarkasti valittu. Nyt kaupungilla kuitenkin spekuloidaan, antaako röyhkeä toteutustapa viitteitä järjestäytyneestä rikollisuudesta.”

PROLOGI

(ELOKUU 2016)

Paperi rapisi Uuden Apteekin baaritiskillä. Meitä kyyhötti siinä kolme kaveria iltapäivälehtiemme kimpussa. Minä ja Pastori Alanen istuimme kulmassa, vierekkäisillä jakkaroilla. Hautaus-toimistovirkailija Moilanen selasi lehteään vähän etäämmällä, museokassakoneen kohdalla. Baarimestari Hatsa luki jotakin digitaalista tiskin toisella puolella. Läppärin kansi oli apposen auki. Olin uppoutunut lehtiartikkeliin, joka kertoi Kaliforniassa riehuvista maastopaloista.

Tämä aihepiiri sattui kiinnostamaan minua juuri nyt aivan erityisesti. Tietystä syystä.

Kulmahuoneesta astahteli paikalle punakka, paksu tyyppi, joku oudompi naama, ei ollut kanta-asiakkaita. Miehellä oli lukulasit toivorikkaasti otsalla. Miekkonen pysähtyi ensimmäisen sarkofagin nurkille, keinahteli siinä tovin, alkoi mulkoilla otsa rypyssä oikealle ja vasemmalle. Hän mittaili pitkää tiskiä ja karautti lopulta kurkkuaan ja tivasi tiukalla äänellä Hatsalta, että eikös tässä baarissa ole tarjolla useampia kappaleita iltapäivälehtiä.

Hatsa nosti silmät läppäristään ja ravisti päätään ja murahti:

”Ne on nyt kuule kaikki siinä... siis näillä jokka paraikaa lukee...”

Lukulasimieheltä pääsi kylläntynyt tuhadus:

”Eeh... ääh... hitto... eikös niitä nyt vois hankkia asiakkaille hiukan useampia kappaleita?”

Moilanen ryhdistäytyi heti – oikaisi selkäänsä kuin pistetty-nä – ja laukaisi opettavaiseen sävyyn:

”Kundi hei! Ravintolabisnes on tarkkaa touhua! Kulut kuriin! Ei lehdet puissa kasva!”

Lukulasimies vaihtoi painoa jalalta toiselle ja tuhahti ja poistui tuulikaapin kautta Kaskenahteeseen.

Ovella häntä vastaan käveli nuori kaveri, jolla oli aivan omanlainen *look*. Lähdetään hiuksista: itsenyrhityt sivukaljut ja keskellä päälakea törröttämässä uhmakas kolmen sentin nuttura. Ja jos oli nuoren herran kampaus komea, niin kyllä katsetta vangitsi pukeutumisenkin. Harmaasävyinen liituraitapikkutakki. Vitivalkoinen kauluspaita. Musta rusetti. Ruudullinen puolihame. Adidaksen juoksukengät – nauhat tietenkin auki.

Hatsa mittaili miekkosta pikaisesti tarkemmallakin silmällä, ikiomalla ammatillisemmalla tyylillään. Hatsa alkoi oikoa selkäänsä läppärinsä ääressä, yskäisi nyrkkiinsä ja murahti muina miehinä:

”*Sir!* Nyt ihan yksi kysymys. Teille! Onks toi kiltti?”

”Ei! Tämä on ilkeä!”

Ilmeisen käypä oli vastaus. Se näemmä kelpasi aivan hyvin Hatsalle.

Kaveri sai kylmän oluensa, ja viskinkin siihen viereen, ja asettui taaksemme ensimmäiselle sarkofagille.

Moilanen oli saanut Iltiksensä luettua. Herra multiintaskaa-ja alkoi olla melkoisessa iltapäivävieriteessä.

”Hatsaa! Kyyppari! Halloo! Misä on tän lehden jatkosotaliite!”

”Ei ainakaan mulla. Täällä ei ole muuta kuin tämä mun ikuinen Iso Viha -liite!”

Moilanen huitaisi kättään, oli hetken vaiti, mielenosoituk-sellisesti, ja pisti sitten alulle ikiomat höpinänsä. Hautaustoi-miston edeskäypän poukkoileva tarina alkoi maalailta välirau-

han aikoihin perustettua leningradilaista desanttio pistoa. Siinä oli ollut kaksi erillistä koulutuslinjaa. Toisessa opetettiin, tietenkin, räjähteitä sekä tuhotöitä. Toinen koulutuslinja keskityi lähinnä valko-tsuhkien rintamantakaiseen vakoiluun, joka tulisi tapahtumaan fasisti-suomalaisen naisväen seuraan lyöt-
täytymällä. Moilanen yskäisi nyrkkiinsä ja heitti meille kipa-
kan kysymyksen:

”Niin! Kyseisen opiston hurmuridesanttilinjalla oli vain kaksi oppiainetta. Tietääks herrat mikkä ne oli?”

Kukaan meistä ei ilmoittanut tietävänsä. Moilanen siis antoi heti ja mieluusti oman vastauksen:

”Morsetus ja sormetus...”

Hatsa oikaisi taas selkäänsä ja mulkaisi ruumisautokuskin suuntaan ilme jo melkoisenkin varoittavana.

Minä päätin keksiä muuta puheenaihetta. Kommentoin nyt Hatsalle ja Pastorille pitkin poikin Kaliforniaa raivoavia pensaskulohelvettejä. Ihmettelin, että miten niitä ei nyt vaan mitenkään saada kuriin. Ja näin meillä alkoi siinä sitten jutustelu, jonka aiheena oli minun piakkoin edessä oleva reissuni sinne kauas Atlantin taakse.

Tietenkin näissä meidän höpinöissä nousi esille nimi Fränk Wrång. Matkakumppanini.

Pian minä huomioin – siinä sivusilmällä – että tämä tuntematon nuorimies, skotti-hamosessaan, oli jo pidempään höris-
tellyt korviaan. Tyyppi alkoi näemmä olla koko ajan enemmän
sekä isommin täpinöissään.

Lopulta kaveri sitten rykäisi. Hänelle oli näemmä nyt syn-
tynyt ihan pakottava tarve puuttua puheeseen:

”Anteeks... siis... tota noin... voisko tästä näin niinku ulko-
kehältäkin heittää jotain tohon teitin juttuun...”

Hatsan ilme tiukkeni ja katse viileni asteen tai parin verran.

”Riippuu ihan siitä, *kuka* jutunheittäjä on.”

”Ehheh. Ai että kuka mä olen? Mun nimi?” Virnistys.
 ”Nooh, sanotaan nyt vaikka Johnnie Walker..”

Mittailimme nuorta herraa muutamat hitaat sekunnit. Hattsa sitten jatkoi puhemiehenä:

”Okei. Eli tämä *kuka* siis pysyy salaisuutena. Okei. Olkoon niin. Sekin kiinnostaa että *mikä*..”

”Ai mää vai? Nojoo... mää siis oon... mää oon saman alan miehiä kuin Fränk Wrång.”

Tässä kohtaa minäkin väänsin jo ihan tosissani rintama-suuntaani kaveriin päin ja päätin alkaa jutulle:

”Siis niinkun minkä alan? Fränk kun on melko monialainen heppu. Duunaatko sinäkin dokumentteja? Vai syntykö kirjaa? Väännätkö kolumnia lehteen jos toiseenkin? Vai onko sinulla tuontiagentuuri?”

Nuori mies korjasi hiukan asentoaan ja samalla myös asennettaan. Alkoi puhua asiallisemmassa sävyssä:

”Eeh... siis lähinnä oon toimittaja... oon opiskellut tiedotusala... täällä Turussa... parissakin paikkaa. Siis Paasikivi-Opistolla... ja Kristillisellä Opistolla. En mä ihan kotiutunut näille skeneille... enemmän oon saatanan miehiä kuin jumalan... ja Paasikivi taas oli sikaniska kokoomusmulkku... että emmää silleen viihtynyt...”

”Okei-okei. Mutta mitä sinä nyt niinku Fränkistä?”

Nuori mies sipaisi innokkaasti nutturaansa ja levitteli siinä hetken käsiään ja etsi sanoja.

”Vittu enhän mä edes tiedä mistä aloittaisin. Meinaa loppua happi. Mä siis oon fanittanut sitä helvetin häiskää... emmä tiää kuinka kauan... siis ainaskin toistakymmentä vuotta. Eihän Fränkin kaltaista ole toista, ei koko hiton Härmässä, on toimittajana tässä tasapaksuuden luvatussa maassa ihan omissa sfäreissään. Se äijä siis on semmonen hannukarpo, jonka päätä ei lämmitä karvahattu – ei – vaan syntymä-*overdose* meskaliinia!”

Moilanen ei malttanut olla puuttumatta taaskin puheeseen. Moilanen huomautti skottihameesta, joka edustaa kulttuurista omimista, ja jatkoi opettavaisena, että näiden asioiden kanssa pitää nykyään olla ääritarkkana. On esimerkiksi aina muistettava, ettei missään keskusteluissa saa käyttää sanaa geishapallo – ei tietenkään – mutta sen sijaan anustapin mainitseminen on okei, koska sehän on kehitetty suomalaiskansallisesta heinäseipään tapista.

Hatsalta pääsi melkoisen pitkä puhallus, ja heti perään seurasi rakentava työjärjestysehdotus:

”Moilanen, mites olisi vaikka tollanen tunnin taikka parin reipas happikävely tuolla Kaskenahteessa!”

”Nou kän duu. Mulla on tärskyt erään novellikirjailijan kanssa. Se lupas tulla kertoon tosi suuria uutisia.”

Skottihamekaveri kulautti kerralla puolet tuopistaan ja näytti uivan omiin syviin mietteisiinsä.

”Fränk Wrång! On se niinku uskomaton äijä. Paljon sillä on jo ikää? Sehän on kai joku kuuskymppinen patu? Mutta vieläkin se vaan duunaa valtakunnan ensteks sekopäisintä reportaaasia. Joo! Laatu pysyy lujasti jiiirissä. Fränkki niinku tekee mitä se lystää. Wrång ei häpee. Ei niin mitään. Fränkki ei ole kaupan... Ja Fränkille sattuu ja tapahtuu... niinku sen ihan omasakin elämässä... siis sehän on vittu Härmän ikioma Hunter Ässä Thompson...”

Hetken oli hiljaista. Jopa Moilanen tuijotti vaitonaisena baaritiskin pinnassa olevaa pakanamaan karttaa.

Nuori mies ei kuitenkaan ollut saanut tarpeekseen aiheesta, hän veti isommin henkeä ja jatkoi:

”Onks se äijä niinku kuolematon! Ihmemies, anyway! Niinku siis tääkin yks vähän pahempi tärsky, jonka Fränkki veti jollakin isommalla japsimaasturilla... täräytti pikkupromilleissa ja about sataaviittäkymppiä pelto-ojan yli... ja sitten parin piik-

kilanka-aidan läpi suoraan laitumelle, ja teki siitä yhdestä leh-mänkantturasta kertaheitolla erittäin mureeta bolognesea! Ei-kös se kolari sattunut joskus männävuonna ja siis jossain tuolla Loimaan böndellä!”

Minä rykäisin. Nyt oli pakko todeta tuohon:

”Olihan Fränkillä siinä henki hilkulla. Henkikulta jäi, mut-ta kortti lähti pyykkinarulle vuodeksi...”

Skottihämemies hyrähti ja mutisi:

”Joo, on siitä luettu. Huippu oli Fränkin kommentti... mis-sä lie ollut lehdessä... heh... se siis oli niin tyyliä Fränk Wrång! Meni sanasta sanaan näin: *onni onnettomuudessa ettei tää mun lehmäkolari tapahtunut Intiassa...*”

Pastori Alanen puuttui myös keskusteluun:

”Tuota noin. Sinulle tiedoksi, mister Walker – tai mikä nyt lienetkään – että tämä herra Vares tässä tuurasi Fränkin ratti-miehenä aika monella duunikeikalla sen Loimaan tärskyn jäl-keen...”

Pastorin kommentti hiljensi skottihameherran. Kaverin katse äkkiä oikein nauliutui minuun. Hyvä etten siinä jo jopa hiukan kiusaantunutkin. Nuorimies alkoi mittailta minua ai-van uudenlaisin silmin. Sanatkin olivat hetken kadoksissa. Pari pikaista oluthörppyä. Vasta sitten kaverin kieli alkoi uudestaan liikhadella.

”Vittu, ei kai! Älkää hei sanoko! Voiks olla näin! Onko tei-käläisellä niinku ollut kunnia kuskata Fränkkiä? Että... että si-nä siis oot oikeasti istunut Fränk Wrångin maankuulun mettä-palonvärisen Porsche Kajjaanin ratissa?”

Kohautin nyt vaan olkapäitäni ja otin hörpyn olutta.

Pastori jatkoi ettei Vares mikään pelkkä vuokrakuski ole. Että on tämä kaveri tässä tehnyt Fränkin piikkiin kaikennä-köistä dokumenttiprojekteihin liittyvää tutkimusduuniakin, jopa paljonkin, tässä useiden vuosien mittaan.

Kaverin leuka loksahdi entistä alemmas. Tyyppeä vääntäytyi ylös sarkofagin äärestä ja halusi kätellä minua.

Käteltiin.

”Hei... sä... niin joo... siis tähän siis olit Vares! Oot sä Vares nähnyt sen Conan-pätkän?”

Pakko levitellä käsiä.

”Barbaari-Conan?”

”Äh! Eiku O’Brien! Conan *fucking* O’Brien!”

Olin saman tien kartalla. Heti välähti mitä nuori herra ajoi takaa. Ja tyyppeä jatkoi huokailuaan:

”Vittu, se Fränkin häslinki, se vähän kuisempi haastattelu-keikka, siellä virolaisessa vankilassa, se oli tyly juttu! Ja sehän on päätynyt niinku oikeeksi YouTube-klassikoksi! Hitto että montakohan sataa miljoonaa klikkausta ympäri maailmaa! Paljon! Ja jopa itse Conan sitten näytti sen klipin omassa showsaan. Conan virnuili, että hän ei ole ikinä päässyt vastaavaan lähituntumaan... omien haastateltaviensa kanssa. *The most intense interview, ever!*”

Kello neljältä puolihamenuorimies oli jo poistunut alarinteeseen. Sitten ulko-ovi kävi. Janita Hihnala asteli sisään. Janita moikkaili meille, hieman veltohkoisti. Haukottelikin pitkään ja makeasti. Yötöitä takana? Useinhan Janitalla niitä oli. Hatsa alkoi heti kurkistella hyllyä. Löytyi sieltä – tietenkin – yksi pullo Old Invalidia. Janitan vakiotilaus.

”Kuustoista?”

Janita nyökkäsi, nosti sitten taas kämmentä suulle. Yritti kätkeä uudemman haukotuksensa.

Hatsa kaateli Janitalle punertavaa lasiin melko reippaalla kädellä.

Minä siinä silmämittäisesti arvioin, että nyt roiskui kyllä jonkin verran yli kahdenkin desin.

Janita otti siemauksen ja mulkaisi sitten minun suuntaani.

”Mitäs Vares? Matkakuumetta?”

”Äh, nooh, eipä isommin, ei vielä tässä kohtaa, onhan tuohon lähtöselvitykseen vielä aikaa!”

”Ootsä Jussi muuten käynyt ikinä aiemmin jenkeissä?”

”Enpä ole. *Never!* Että silleen on tietty mielenkiintoa...”

”Aivan. Onhan tämä tällöinen reissu sitten niinku ihan kokemus sinänsä.”

”Juu-juu! Mutta huomio! Tulossa on siis duunimatka!”

”Ai niin. Mikäs siinä nyt oikein on se teidän peruskuvio?”

”Fränkki halua keikalleen turvamiehen... mieluummin tumman naaman... vähän niin kuin *wingmanin*...”

”Tämä Fränkin Kalifornia-projekti... mistä siinä nyt on niinku oikein kysymys?”

Otin vähän pidemmän kulauksen Kukkoa ja pyyhin vielä jopa huolella suupielenikin ja kelailin tovin ennen kuin aloitin hieman pidemmän selostukseni:

”Reissu suuntautuu Etelä-Kaliforniaan. Työn alla eräänlainen matkailudokkari. Tietenkin ihan omanlaisellaan kulmalla, kun Fränkistä on kyse. Fränk sanoo, että tyyllilaji on *vaakuutusyhtiöiden painajainen*. Maritza on tehnyt pitkin kesää pohjustusduunia. Eli tiettyjä juttuja on etukäteisbuukattuna. Mutta melko paljon me kai mennään vaan tyyliin *painutaan minne nenä näyttää*, eli eletään hetkessä, siis sehän on Fränkin ikaikainen metodi. Losiin laskeudutaan, mutta ei jäädä sinne. Me jatketaan yhteen vuoristoisempaan kolkkaan eli paikallisille perämetille eli pihtiputaille. Mennään siis sellaisiin karumpiin maisemiin, joissa Fränkin mukaan vastaan voi tulla vaikka mitä. Sieltä kuulemma löytyy bikers-jengejä, happohippejä, outoja uususkontoja, ties mitä, *you name it*, ja kukanviljelyäkin, isomassa mittakaavassa... sehän aina pössyttelijä-Fränkkiä kiinnostaa, eli aivan kaikkea voi tulla vastaan, eikä Fränkki tietenkään

aio liiemmin väistellä... ei niinku minkäänlaisia tilanteita.”

Janita maistoi viiniään ja nyökytteli:

”Okei. Eli tämmöinen ryhmä että Vares turvamiehenä ja Maritza tekniikan ihmisenä ja organisaattorina?”

”Jep! Kolmeen pekkaan lähdetään. Fränk tekee aina juttujaan kevyellä kalustolla. On ihan tavaramerkki.”

Janita Hihnala hymähti.

”Helppoahan se kun matkassa on yksi kaikkien alojen ekspertti. Fränkki olisi pulassa ilman Maritzaa!”

En voinut kuin nyökytellä. Näinhän asia tietenkin oli.

Pastori Alanen alkoi nyt kohotella etusormiaan, antikvariatti-yrittäjältä tuli välikommentti:

”Jätit Jussi kertomatta Janitalle *ayahuasca*-pidoista!”

Janita katsoi minua kulmat koholla. Jäi odottelemaan, mistä on kyse.

Vedin hiukan henkeä. En olisi ehkä halunnut ruveta tätä tässä ja nyt selvittämään. Mutta menköön sitten.

”Joo, niin! Fränkillä on siellä jossain niillä huudeilla yks pitkäaikainen kaveri... Kemiönsaaren poikia, siis kuten Fränkkikin... tämä herra Lund. Hän on perustanut sinne erikoisen vuoristoreititin. Jonkinlaista syvähenkistä matkailuyrittäjyyttä. *New age... Mindfulness...* Siis mitä kaikkia näitä nyt onkaan. Mister Lundin leirille matkustaa vuosittain paljon väkeä, porukkaa tulee kaikkialta maailmasta, siis osallistumaan suolaisella hinnalla kaikenlaiseen kurssitukseen. Kysyntää kuulemma piisaa. Golden State kun on jo sinänsä erittäin hyvä myyntivaltti, ja tämä syvähenkisyys on tietysti sitten se toinen syömähän tässä tietyssä asiakaskunnassa. Ja tämän aikuisien sudenpentuleirin ehkä kysytyin jamboree on yhden kokonaisen yön kestävä *ayahuasca*-seremonia...”

”Aha! Kuulostaa juhlalliselta. Oikein se-re-mo-nia? Joka tarkoittaa niinku mitä?”

Levittelin käsiäni.

”Enpä ole asiantuntija, kuvia olen nähnyt ja muutaman klipin. Mitä minä olen ymmärtänyt, niin siinä on joku Amazonin viidakoiden mämmi... näyttää äkkiseltään teinipoikien keittämältä, huonosti käyneeltä kiljulta, mutta on vahva tieto, että se kyllä potkii hiukan eri tavalla. Ja vähän eri kohtiin. Mainoslauseen mukaan se nostaa pienen ihmisen vaikka millasille yyberihmeellisille psykedeelisille henkisille tasoille. Ja Fränkki siis aikoo napata itsekin sitä herkkua. Totta kai! Kuinkas muutenkaan...”

Ovi kävi. Sisälle astui vakosamettitakkinen novellikirjailija Luusalmi.

Lyhytprosaisti saapasteli huvihuoneistoon naama oikein harvinaisen aurinkoisessa hymyssä.

”*Guten Abend!* Toivottelen tässä elämäuskoa ja päivänvaloa tähänkin pimeään bunkkeriin!”

Janita vilkuili novellikirjailijaa oikein huolella päästä jalkoihin ja totesi:

”Kiva katsella, kun paikalle tulee noinkin hyväntuulinen herrasmies. Upouusi t-paitakin, eiks vaan?”

”On joo. Suoraan pakasta! Tykkäätkö?”

Luusalmen t-paidassa oli kuvattuna kakka-emoji ja teksti: *FRUIT OF THE LUUMU.*

Katsastin Luusalmea oikein hiukan tarkemmalla silmällä ja sitten minun oli ihan pakko todeta:

”Mitäs nyt menossa? Aika harvoin näkee tämän herrasmiehen naamaa noin leveesti messingillä!”

”Sinä oot Jussi tarkka poika. Kuten sun ammatissa pitääkin. Joo-o! Nyt on kyllä syytäkin pikku hymyyn!” Luusalmi veti henkeä. ”Meikäläisellä on näet aivan äärest hyviä uutisia. Sullekin, Jussi. Joo, ja Fränkille kanssa!”

Oikaisin selkääni. Tämä alkoi kuulostaa aika oudolta. Missäs nyt menttiin?

”Siis että mitä? Mitäs nyt on tapahtunut?”

”Juu, Vares! Nyt sun pitää istua alas. Ai niin, sähän olet jo jakkaralla. TÄDÄÄ! Tämmöinen äkkikäänne – ellei jopa ylläri – että te saatte Ameriikan-reissullenne maailman ehkäpä ens-
teks mukavimman matkakumppanin...”

Baaritiski hiljeni. Tässä olisi nyt voinut kuulla hilsehitusten tippumisen Luusalmen rasvaisesta tukasta olkapäälle ja siitä lattialle. Luusalmi alkoi kaivella suurieleisesti sivutaskuaan. Ilmaantui kookas ruskea kirjekuori. Luu kaivoi paperiarkin esille. Jostakin syystä novellikirjailija päätti näyttää lappusta aivan ensimmäiseksi Hatsalle.

Baarimestari nappasi paprun. Hatsa rypisteli otsaansa ja alkoi tarkastella liuskaa ikkunan valoa vasten.

”Mikäs se tämä? Joo! Leimat ja kaikki, on joo! Mutta onks tässä vesileimaa? Kysynpä vaan! Sitä ei näy!”

”Vesi on yliarvostettu juttu. Laita jallu! Käteistä ei ole. Sekin on yliarvostettu juttu. Luottoa huutaa!”

Vääntyikö Hatsan suu ihan aavistuksen verran vinoon.

”Eli että runoilija Puuilo halua piikkiä auki? Että siis tämmöisellä lapulla?”

”Joo-joo, kuulit kyllä!” Novellikirjailijan oikea käsi alkoi huitoa tutuhkossa suuripiirteisessä kaaressa. Ja juttu jatkui: ”Rahat on lähes jo tilillä. Ihan kohta. Katos ny sitä tarkemmin. Mitä siinä lukee? Mikä on se summa?”

Hatsa nosti paperin naamansa eteen. Nyökkäsi. Piti naamansa levynä. Mulkaisi sitten meitä kaikkia.

”Kahdeksan tuhatta euroa... kyllä... niin tässä näemmä seisoo.”

Luusalmen hymy sen kuin leveni.

”Niin hei minäkin olin muistelevinani! Okei Hatsa... ja laitappas siihen sen jallun viereen Kukon murealta maistuva American Pils! Sopii odottavaan tunnelmaan. Kun kerran sinnepäin lähdössä ollaan!”

Hatsa katsoi Luusalmea kolme sekuntia ja kääntyi sitten poimimaan hyllystä yhden tähden jallupulloa.

Seuraavaksi Luusalmi alkoi kaivaa taskustaan toista paperia. Sen Luu ojensi minulle. Reteällä eleellä.

”Tossa, Vares!”

”Mitä?”

”Lue! Ja lue se vaikka ihan ääneen!”

Vedin hiukan hitaammin henkeä. Otin lapun vastaan. Tarkensin katsettani.

Apurahahakemus. Osoitettu eräälle kunnianarvoiselle kulttuurisäätiölle.

Vilkuilin arkkia. Kovasti fiini oli näemmä osoitekin. Hesas-sa. Jopa Aleksanterinkadulla.

”Nonniin, Vares! Älä nyt yhtään jännitä! Lueppas nyt vaikka se mun työsuunnitelma-osio!”

Baaritiskillämme oli hiljaista kuin kassakriisikonkurssiin kaatuneessa huopatossutehtaassa.

Rypistelin kulumiani ja rykäisin. Aloin sitten tavata tekstiä puoliääneen:

”Tutkin tilaa ja aikaa muuttuvassa maailmassa – metodina dadaistinen ote kirjoitusprosessiin. Tästä tulee päättymätön matka, joka ei ole lineaarinen vaan lähinnä vapaasti kehräytyvä. Henkilökohtaisena tavoitteenani on sitoutua eetokseen, jossa taiteen pitää ja kuuluu kyseenalaistaa, eli osallistua pelkäämättömästi luutuneiden ja alistavien rakenteiden purkamiseen. Merkittävä tienviittani tällä polullani on intersektionaalinen feminismi...”

Työsuunnitelma näemmä jatkui suurin piirtein samanlaisena koukerojaarituksena ihan koko arkin mitalta. En voinut olla yskäisemättä. Kurkku alkoi kutittaa. Oli pakko lopettaa lukeminen. Tipautin paperin baaritiskille.

Hiiskumaton hiljaisuus hallitsi jakkaroitamme. Luusalmi sai jallunsa. Se heilahtikin reippaasti ykkösellä piiloon. Sitten

siihen päälle raikas hörppäys laitilalaista American Pilsia.

Janita maistoi kulauksen porttoviiniään, pyöritteli silmiään ja sanoi sitten:

”Nojjoo. Onpa kyllä... joo-o... on se kuulkaa hei näitä ilmoja pidellyt...”

Luusalmi alkoi käännähdellä ilme muikeana ja sanoi:

”Joo, tuli siis hei hiukan niinku Manulle illallinen, toi huomionosoitus, mun taiteelliselle uurastukselleni. On tässä tullut oltua kuunteluoppilaana kun nämä pari herraa – eli tämä rehu-sherlockki tässä, ja tää yks Porschella ajeleva köyhän miehen willie nelssoni – ovat kaavailleet Kalifornian matkaansa.... ja hampaitani olen kiristellyt...”

Pastori Alanen heitti tähän kohtaan lyhyen ja tärkeän kysymyksen:

”Miksi?”

Luusalmi pyyhkäisi olutvaahtoa suupielestään ja sanoi painokkaasti.

”Koska ne kalifornialaiset *ayahuasca*-iltamat!”

Minä aloin levitellä käsiäni sanomatta mitään. Mutta ilmee ni kyllä vaati vastausta.

Luusalmi alkoi paasata painokkaalla äänellä:

”Siis joo! Mulla on vahvat vibat, että just ayahuasca on se iso juttu, jota mä olen odottanut. Kaikki nää vuodet. Amazon-Mama – Äiti Ayahuasca – se siis on niinku huudellut mua, pyytänyt luokseen. Tämä voi olla mulle se mun suuri käänne. Te tiedätte, että meikäisellä on ollut kirjoittamishommissa aina välillä näitä tukkeitakin. *Writers block!* Mutta nyt tässä voi käydä niin että se tulppa irtoaa. Ja kuka tietää mitä jatkossa tapahtuu. Eli tässä aamusella tartuin luuriin ja soitin Fränkille, kerroin isot uutiset. Kysyin vähän niin kuin, että mitä mieltä, jos seurue kasvaa yhdellä sierainparilla, jos mä maksan omat viuluni? Ja Fränkki sanoi että Kalifornia on iso osavaltio, että tilaa on!”

Pitkiä katseita. Mietteliäitä ilmeitä. Ympäri baaritiskiä.
Eniten sulateltavaa tässä nyt oli tietenkin meikäläisellä.

Luusalmi kaivoi suurielisesti povitaskustaan taas seuraavan paperiarkin ja ojensi sen minulle.

”Tämä mies on siis valmis tähän! Lueppas Vares toi lappu ja laita se sitten kiertämään näillä muillekin!”

Huoahdin. Mietin sekunnin. Aloin sitten silmäillä pikalukuna netin syövereistä tulostettua tekstinpätkää:

”Ayahuascan aiheuttamia tiloja voi kutsua hallusinaatioiksi tai visioiksi, mutta me vihkiytyneet kutsumme tätä kokemusta siirtymäksi toiseen todellisuuteen. Tutkimusmatkalleen lähtevä pääsee intiimiin vuorovaikutukseen toismaailmallisten olentojen kanssa, mikä vapauttaa persoonan niin fyysisistä kuin psyykkisistäkin pakkopaidoista. Ayahuascan nauttimisen fyysisiin sivuvaikutuksiin kuuluu olennaisesti syväpuhdistautuminen – eli purga – joka voi ilmetä monellakin tapaa, esimerkiksi oksentamalla ja joskus jopa ulostamalla...”

Tässä kohtaa päätin lopettaa tavaamisen. Pudotin paperin baaritiskille. Mulkaisin Luusalmea.

Enkä voinut kuin levitellä käsiäni. Minulla olivat sanat aika vähissä.

Luusalmi oikaisi selkäänsä ja mulkaisi suuntaani ja sanoi:

”Vaikuttavaa! Siis tuo kuvaus. Vai mitä mieltä Vares? Mä siis niinku haluan syväluodata mun alitajunnan *pysäytyskuvan*, eli mulla on pyrkimys päästä niinku kerrankin oikein-oikein syvälle mun minuuden ytimiin.”

En sanonut mitään. Ihan kieleni päässä oli, että olen todistanut – tällä tiskillä – aika monta kertaa tilanteita, joissa herra novellikirjailijan tajunta on ollut oikein kunnolla pysähtynyt. Aivan ilman amazonilaisia mämmejäkin.

Luusalmi kääntyi taas Hatsan puoleen.

”No hitto vie! Tässähän unohtuu nyt ihan kaikki hyvät ta-

vatkin. Totta kai meikäläisen kuuluu nytte tarjota, kun kerran piikki on auki! Kysypäs kyyppari – siinä joutessasi – tältä seurakunnalta, mikä on kunkin lempimyrkky! Ja sitten vaan kaa-telemaan. Minä menen ja poikkeen sillä välin tuolla ruutihuoneessa. Hiukan jännäpissaa puskee! Eli on nyt ihan pakko käydä puristamassa mun sytytyslanka kuivaksi.”

ENSIMMÄINEN OSA

(SYYSKUU 2016)

LAKE PIRU

YKSI

En pidä lentämisestä. Loputon ajantappo odotushalleissa, koneiden viivästykset, jonottaminen turvatarkastuksiin ja matkailukun tähyäminen (onks se minun kassi täällä Teneriffalla vai onko se sittenkin päätynyt Kuala Lumpuriin), on puuduttavaa. Lyhyemmänkin matkan lentäminen kököttäminen ahdistavassa alumiiniputkessa on klaustrofobista.

Vielä vähemmän mukavaa on lentäminen jonnekin maapallon vastakkaiselle laidalle.

Los Angelesin lentoaseman pyöroovista asteli Kalifornian saunanlämpöiseen ilmanalaan kolme enemmän taikka vähemmän vurttyntä matkamiestä. Olin yrittänyt saada unta New Yorkin jälkeen. Joku ohimenevä torkahdus oli onnistunutkin – ties missä Keski-Lännän yläpuolella. Luusalmi oli ratkaisut asian hankkimalla erään mister Jack Danielsin avustuksella oman ”pienen kuolemansa” vähän ennen Kalliovuoria. Fränk Wrång puolestaan oli yrittänyt keskittyä paksuhkoon kirjaan, jonka nimi oli *Gold Rush Country of California*.

Olimme edelleen betonisen kattolipan alla kun Fränk Wrängin puhelin piippasi.

Viesti tuli kuljettajaltamme. Fränk nosti meille peukaloa.

”Kymmenen minsaa – ten minits!”

Jäimme seisomaan kaarevan räystäään varjoon. Suojaan paahtavalta auringolta. Odottelemaan.

Luusalmi haukotteli kuin hai-saapas. Sitten hän alkoi taivutella niskaansa ja kurkistella ylös taivaalle.

”Joo-o. Aatelkaas! Tuolta me äsken tultiin...”